

Nr 51.

Av herr **Lindblom m. fl.**, i anledning av *Kungl. Maj:ts framställning om anslag till upplysningsarbete rörande mellanfolkligt samarbete och utrikespolitiska frågor.*

Under många år har ett mindre bidrag utgått från det s. k. fredsanslaget till vissa fredsorganisationer vid sidan av utrikespolitiska institutet, vilket erhållit huvudparten av anslaget. Föregående år föreslog departementschefen, att bidraget skulle dragas in för Internationella kvinnoförbundet för fred och frihet, svenska sektionen; Svenska freds- och skiljedomsföreningen; Svenska skolornas fredsförening; Nordiska fredsförbundet samt Utrikespolitiska föreningen i Lund och att det belopp, som på så sätt sparades, skulle gå till utrikespolitiska institutet och Föreningen mellanfolkligt samarbete för fred, vilka därigenom skulle få en viss ökning vardera.

I anledning av väckta motioner om att bidrag fortfarande skulle utgå till nämnda organisationer och att anslaget för den skull måtte höjas med 10 000 kronor uttalade emellertid statsutskottet bl. a. att »vissa svårigheter komma att föreligga för sistnämnda organisationer att redan vid instundande budgetårsskifte nedskära eller omlägga sin verksamhet. Utskottet anser därför vissa billighetsskäl tala för att bidrag av statsmedel får utgå under ytterligare ett budgetår.» Utskottet yrkade så till vida bifall till motionerna, att anslaget skulle höjas med 10 000 kronor. Emellertid hade utskottet i princip anslutit sig till departementschefens mening, att anslaget skulle dragas in för ifrågavarande organisationer, ehuru dock ej för budgetåret 1952—1953. Detta blev också riksdagens beslut. Sex ledamöter av utskottet uttalade i en reservation följande: »Utskottet anser, att behovet av den upplysning, som meddelas av sistnämnda fem organisationer och som närmast avser informationsverksamhet rörande Förenta Nationernas organisation och arbete samt frågor i övrigt av internationell räckvidd, är ej minst under rådande utrikespolitiska förhållanden särskilt framträdande. Med bidrag från förevarande anslag har dessa organisationers upplysningstjänst nått ut i vida kretsar och stimulerat allmänhetens intresse för utrikespolitiska och mellanfolkliga problem. Med hänsyn till det arbete, som sålunda utförts på detta område, kan utskottet icke biträda departementschefens förslag utan anser starka skäl tala för att statsbidrag jämväl i fortsättningen beviljas ifrågavarande organisationer.»

Den livliga debatten i kamrarna och den relativt starka anslutningen till reservationen synes ge vid handen, att det inom riksdagen föreligger en

stark olust inför att i nuvarande läge dra in detta bidrag till de nämnda fredsorganisationerna.

Under återopande av 1952 års beslut har departementschefen (III ht. s. 21—22) föreslagit, att bidrag icke skall utgå till dessa organisationer för stundande budgetår. Den indignation, som på olika sätt, icke minst i pressen, i föl kom till uttryck, då det blev bekant, att man avsåg en indragning av detta bidrag, borde ha föranlett detsammias upptagande i år. Uttrycket »med hänsyn till» i departementschefens motivering ger måhända vid handen, att han känt sig bunden av förra årets beslut. Vare därmed hur som helst, utskottet och riksdagen måste i varje fall vara oförhindrade att på nytt förutsättningslöst pröva frågan, oavsett hur förra årets beslut må tolkas.

Det framhölls i föl men bör kanske även nu understrykas, att vi anse det anslag, som utgår till utrikespolitiska institutet och Föreningen mellanfolkligt samarbete för fred, vara välmotiverat. Den upplysningsverksamhet, som utföres av de organisationer, som nu enligt departementschefens förslag skulle bli utan, är emellertid av den omfattning och sträcker sig på ett särskilt sätt ut till folkens breda lager, att även den väl motiverar fortsatt ekonomiskt stöd från statsmakterna.

De föreläsningar och kurser, som ovannämnda organisationer anordnar, utgör ett välbehövligt komplement till den verksamhet som utföres av de två organisationer vilka fortfarande skulle erhålla bidrag. Det kan icke vara riktigt att nu inskränka denna upplysningsverksamhet. Stora anslag lämnas till FN, Unesco och andra internationella organ. Det måste vara en bjudande plikt, att vårt folk i så vida kretsar som möjligt får vederhäftig upplysning om dessa organs verksamhet.

Då det anförts, att de organisationer, varom här är fråga, borde »samordna sin verksamhet i syfte att undvika dubbelarbete», må anföras, att den bästa samverkan förekommer. Upplysningskurser anordnas ofta gemensamt, och arbetet planeras i samarbete. De anslag det här gäller har ingenting att göra med det rent administrativa arbetet utan går till upplysningsverksamheten som sådan. Naturligtvis är upplysningsverksamhetens omfattning betydligt större än vad som motsvaras av de hittills lämnade bidragen från staten. Det torde vara sällsynt, att så omfattande upplysningsverksamhet når så många människor för så litet anslag som det här gäller. Speciella krafter är anställda, vilka har till uppgift att hålla föreläsningar i skolor och läroanstalter, särskilt om FN och dess verksamhet. Ingångna meddelanden från rektorer och lärare ger vid handen, att dessa föreläsningar är mycket uppskattade. Organisationerna står även i livlig kontakt med FN:s informationskontor i Köpenhamn och distribuerar från det erhållet material såsom affischer, broschyrer o. d. till den svenska allmänheten. Även detta för ju med sig vissa kostnader. Man har dock varit

angelägen om att medverka i detta, då ett objektivt fredsarbete måste innebära största möjliga upplysning om allt, som har sammanhang med de internationella spörsmål, som rör den mänskliga samlevnaden.

Det skulle enligt vår mening vara föga välbetänkt att just nu i det läge som råder dra in bidraget till denna del av den folkliga freds rörelsen. Den behövs, och den är förtjänt av den uppmuntran, som detta bidrag skulle utgöra.

Naturligtvis skulle det vara önskvärt, att även dessa organisationer finge någon ökning av bidraget med hänsyn till ökade kostnader för föreläsningarsvoden, trycksaker, porton m. m., men vi stannar dock för att yrka på samma anslag som utgick under senaste budgetår.

På grund av det anförda hemställas, att bidrag måtte utgå för budgetåret 1953—1954 till Internationella kvinnoförbundet för fred och frihet, svenska sektionen, Svenska freds- och skiljedomsföreningen, Svenska skolornas fredsörening, Nordiska freds förbundet samt Utrikespolitiska föreningen i Lund och att anslaget fördenskull måtte höjas med 10 000 kronor.

Det yrkas sålunda,

att riksdagen må till Upplysningsarbete rörande mellanfolkligt samarbete och utrikespolitiska frågor för budgetåret 1953—1954 anvisa ett anslag av 90 000 kronor.

Stockholm i januari 1953.

<i>E. A. Lindblom.</i>	<i>Lage Svedberg.</i>	<i>Nils A. Larsson.</i>
<i>H. Sten.</i>	<i>Martin Söderquist.</i>	<i>P. J. Näslund.</i>
<i>Anna Sjöström- Bengtsson.</i>	<i>Torsten Bengtson.</i>	<i>Hj. Weiland.</i>
<i>B. A. Nilsson.</i>	<i>Johan Sunne.</i>	<i>Per Olofsson.</i>
<i>Gust. Sundelin.</i>	<i>Axel Andersson.</i>	<i>Ture Nerman.</i>
<i>Josef Nord.</i>	<i>Karl Damström.</i>	<i>Einar Persson.</i>